

Chefsjustitieombudsmannen
Mats Melin**Anmälan mot Stockholms tingsrätt och åklagare vid Åklagarmyndigheten, City åklagarkammare i Stockholm, angående handläggningen av en begäran om att få ut allmän handling respektive uppgifter ur sådan handling**

AA framförde i en anmälan, som det får förstås, klagomål mot Stockholms tingsrätt och kammaråklagaren BB vid Åklagarmyndigheten, City åklagarkammare i Stockholm.

Till sin anmälan bifogade AA e-postkorrespondens som han haft med Stockholms tingsrätt och BB, av vilken framgick följande. AA inkom den 29 november 2007 med ett e-postmeddelande till Stockholms tingsrätt enligt vilket han önskade ta del av ”dom från i somras för misshandel rörande en av de nu aktuella 16-åringarna som står åtalade för mordet på CC”. Tingsrätten, genom administrativa assessorn DD, svarade i ett e-postmeddelande den 30 november 2007 att tingsrätten måste ha fullständigt namn på den person AA avsåg alternativt målnumret för att tingsrätten skulle kunna söka efter domen. AA sände samma dag ett e-postmeddelande till City åklagarkammare i Stockholm i vilket han redogjorde för den korrespondens han haft med tingsrätten och förklarade att han önskade erhålla personnummer eller fullständigt namn alternativt målnummer samt personnummer och/eller fullständiga namn- och adressuppgifter på övriga nu åtalade. I ett svar den 3 december 2007 förklarade BB att han inte kunde lämna ut de efterfrågade uppgifterna eftersom AA inte kunde ange personnummer, ärendenummer eller målnummer.

Muntliga upplysningar inhämtades, se bifogade tjänsteanteckningar.

Av 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF) följer att varje svensk medborgare har rätt att ta del av allmänna handlingar. Enligt 2 kap. 12 § TF ska allmän handling, som får lämnas ut, på begäran genast eller så snart det är möjligt på stället utan avgift tillhandahållas den, som önskar ta del av den, så att handlingen kan läsas, avlyssnas eller uppfattas på annat sätt. I 2 kap. 13 § finns bestämmelser om rätt att få avskrift eller kopia av allmän handling.

Som en allmän förutsättning för att en myndighet ska vara skyldig att tillhandagå allmänheten enligt reglerna i 2 kap. TF gäller, att den som önskar få del av en

handling kan precisera vilken handling som avses eller i vart fall lämnar så detaljerade upplysningar om handlingen och dess innehåll, att myndigheten utan större svårighet kan identifiera den (JO 1994/95 s. 571). En begäran enligt 2 kap. 12 § eller 13 § TF ska således avse en eller flera identifierbara handlingar. Detta innebär emellertid inte att myndigheten kan avvisa en sökande under åberopande av att denne inte helt klargjort vilka handlingar som önskas utlämnade och att ett framtagande av dem därför kräver viss utredning eller arkivforskning. Det fordras nämligen ett inte obetydligt mått av handlande från myndighetens sida (Bohlin, Offentlighetsprincipen, 7:e uppl., s. 137, jfr också JO:s nyss nämnda beslut).

15 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100) föreskriver att myndighet på begäran av enskild ska lämna uppgift ur allmän handling som förvaras hos myndigheten i den mån hinder inte möter på grund av bestämmelse om sekretess eller av hänsyn till arbetets behöriga gång.

Enligt 4 § förvaltningslagen (1986:223) ska varje myndighet lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

I det nu aktuella fallet begärde AA vid tingsrätten att få del av en tidigare dom avseende en person som var tilltalad i ett pågående brottmål vid tingsrätten. Målet var ett vid tingsrätten känt och massmedialt mycket uppmärksammat mål. Tingsrätten borde därför, enligt min uppfattning, utan att tvingas bedriva någon mera omfattande efterforskning, ha kunnat identifiera de personer som begäran kunde avse och därefter genom en sökning i diariet ta reda på om det fanns en tidigare dom beträffande någon av dessa, som kunde stämma in på den beskrivning som AA lämnade i sin begäran. För sin underlåtenhet att göra detta kan tingsrätten inte undgå kritik.

När det sedan gäller AA:s framställan till BB får denna närmast upp fattas som en begäran om att få ut uppgifter ur allmän handling enligt 15 kap. 4 § sekretesslagen. Enligt min mening borde BB inte ha avfärdat AA:s framställan på det sätt som skedde utan i stället ha prövat om de efterfrågade uppgifterna, som måste ha funnits i handlingarna i akten, kunde lämnas ut. För sin bristande handläggning av AA:s begäran kan BB inte undgå kritik.

Ärendet avslutas.

BILAGOR

Tjänsteanteckning 1

Telefonsamtal den 6 februari 2008 med kammaråklagaren BB vid City åklagarkammare i Stockholm, som upplyser bl.a. följande. Han minns förfrågan vagt. Han är litet osäker på vad som gäller i detta fall och hur mycket man som åklagare skall stå till tjänst. Han hade inte domen i sin akt och den person som

domen avsåg hade dessutom skyddade personuppgifter. Han borde kanske ha satt sig in i frågan mer innan han svarade. Han trodde inte att han var skyldig att lämna ut adresser och personuppgifter i ett ärende när personen inte ens kände till ärendenumret. Personen efterfrågade inte någon särskild handling. Om personen hade beställt exempelvis stämningsansökningen hade han kunnat lämna ut den.

Tjänsteanteckning 2

Telefonsamtal den 18 och 19 februari 2008 med administrativa assessorn DD vid Stockholms tingsrätt, som upplyser bl.a. följande. AA kom under den aktuella perioden in med en stor mängd förfrågningar om att få ut handlingar och hon hade under denna period en i det närmaste kontinuerlig e-postkontakt med AA. Ofta var framställningarna opreciserade och hänvisade enbart till vaga uppgifter från media. Framställningarna kunde vara utformade på ungefär följande sätt;

"Jag vill ha domen på två estländare som har smuglat sprit". I en del fall var framställningarna så preciserade att det gick att söka i det s.k. VERA-systemet. I andra fall kunde man inte få fram vilket mål det rörde sig om utan att skicka en förfrågan till hela tingsrätten och då var det inte ens säkert att målet handlades vid tingsrätten. – De gånger hon skrev till AA att tingsrätten inte kunde identifiera målet utan mer preciserade uppgifter återkom han ofta med detta. Hon kunde då söka i VERA för att få fram de handlingar han efterfrågade. I något fall skickade hon också ut en förfrågan till hela tingsrätten. Oftast gick det till slut att tillmötesgå hans begäran. – Hon minns inte den aktuella förfrågan närmare. Det kan ha varit så att han senare återkom och att han sedan kunde få ut domen, men hon minns inte detta säkert. – Det s.k. CC-målet var i sig känt. Hon hade kunnat ta reda på målnumret och därigenom få personnumren på de tilltalade, som var fyra eller fem stycken. Därefter hade hon kunnat söka på personnumren i VERA för att se om de hade förekommit i några avgjorda mål vid tingsrätten. – AA skickade ett e-postmeddelande direkt till lagmannen där han frågade om sökfunktionen i VERA. Hon vet inte om det var i samband med den aktuella begäran eller vid något annat tillfälle. Hans förfrågan besvarades och han underrättades därvid bl.a. om hur VERA var uppbyggt och hur sökmöjligheterna var.